

УДК 340.1

*Світлана Василівна Бобровник,
професор кафедри теорії та історії
права та держави
Навчально-наукового інституту права,
Київського національного університету імені Тараса Шевченка,
доктор юридичних наук, професор
ORCID: 0000-0002-9225-8871*

АКТИ ПРАВОЗАСТОСУВАННЯ: СУТНІСТЬ І ФУНКЦІОНАЛЬНЕ ПРИЗНАЧЕННЯ

Постановка проблеми. Розвиток сучасного суспільства пов'язується із ефективністю реформ, що є необхідними для вдосконалення його системності і відповідають євроінтеграційному вектору України та можливості подолання наслідків збройної агресії російської федерації. Ці завдання зумовлюють необхідність формування узгодженої та ефективної системи законодавства, здатної відобразити, закріпити та узгодити різноманітні суспільні інтереси. Саме рівень досконалості існуючих нормативно-правових актів створює нормативну основу правової дійсності та забезпечує реальне функціонування правової системи.

Однак наявність узгодженої нормативної основи, декларованої положеннями законів, підзаконних нормативно-правових актів, а також інших правових актів формального виразу права є недостатнім для ефективного правового регулювання. Адже трансформація суспільства, ускладнення суспільних відносин, необхідність гарантування прав і свобод людини в умовах війни та вдосконалення державної організації соціальної системи пов'язується з формуванням найбільш доцільного та ефективного механізму реалізації вміщених у нормативно-правових актах приписів. У цьому відношенні важливе значення має правозастосовна практика як засіб втілення правових норм у суспільну дійсність шляхом конкретизації абстрактного змісту припису до визначених суб'єктів та особливих життєвих ситуацій. Саме це й зумовлює актуальність вироблення ефективних способів трансформації вимог правових норм у зміст актів правозастосування для втілення правових вимог у процесі досягнення необхідного соціального ефекту.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми особливостей, різновидів і значення правозастосовних актів були предметом наукового інтересу теоретиків права. Найбільш повно означена проблема отримала вияв у енциклопедичних виданнях і навчальній літературі. Поняття та ознаки правозастосовних актів отримали аналіз у працях Д. Бочарова, П. Рабіновича, певною мірою дослідженими є проблеми функцій і форм актів правозастосування (Б. Малишев, О. Москалюк), відображення принципів права у правозастосуванні (О. Уварова), правозастосовних актів як результату юридичної діяльності (С. Гусарев, Н. Оніщенко), втілення законності (Ю. Бондар, Ю. Олійник), особливостей правозастосовних актів (М. Вороніна, В. Котюк, В. Попович), їх місця в системі правового регулювання (Т. Тарахонич), як результату діяльності органів виконавчої влади (О. Богиніч) та органів судової влади (В. Капустинський, І. Волкова, С. Шевчук), юридичної техніки правозастосовних актів (Ж. Дзейко, Л. Пригара, В. Василенко). Однак питання сутності та природи правозастосовних актів залишаються малодослідженими.

Метою статті є з'ясування природи та сутності правозастосовних актів та їх місця в системі нормативних актів.

Методологія дослідження зумовлена досягненням поставленої мети та отриманням об'єктивних знань щодо природи і сутності правозастосовних актів. Використання методологічних підходів забезпечило можливість пізнання означених актів як результату особливої форми правореалізації. Герменевтичний підхід покладено в основу з'ясування доктринального осмислення особливостей функціонального призначення та сутності правозастосовних актів; аксіологічний підхід – до з'ясування їх ціннісного значення для сучасної науки і юридичної практики; феноменологічний підхід охарактеризував досліджуване явище як суспільний феномен, що має самостійне значен-

ня та взаємодіє з іншими нормативними актами; комунікативний підхід покладений в основу з'ясування значення цих актів як засобу конкретизації права, подолання суспільних суперечностей і забезпечення суспільної взаємодії суб'єктів, які реалізують надані повноваження, суб'єктивні права та юридичні обов'язки. На основі діалектичного методу з'ясовано багатоаспектний характер правозастосовних актів і забезпечено обґрунтування можливих шляхів їх удосконалення, історико-правовий метод визначив специфіку динаміки розвитку цих актів і закономірності й загальні правила їх побудови; системно-структурний і порівняльний методи використані в процесі характеристики спільних рис та особливостей нормативно-правових та індивідуальних правових актів, з'ясування місця актів правозастосування в системі нормативних; соціологічний і мовний методи забезпечили з'ясування соціальних факторів та особливостей мовного виразу актів правозастосування як важливих аспектів їх сутності.

Основні результати дослідження. Ефективність законодавства значною мірою залежить від ефективності механізму правореалізації, адже лише задекларований припис, яким би досконалим чи важливим він не був, не здійснює результативного впливу на суспільні відносини. Недосконалість процесу правореалізації спричиняє суттєвий негативний вплив на розвиток правової системи та правової реальності, адже правореалізація забезпечує процес перетворення положень норми права в конкретні права й обов'язки суб'єктів у межах відповідних правовідносин, є найголовнішою частиною правового регулювання [1, с. 8].

Особливе місце в системі форм правореалізації посідає правозастосування, результатом якого є система індивідуальних актів, спрямованих на конкретизацію норми до діяльності певних суб'єктів у межах певних життєвих ситуацій. Означена взаємодія застосування права та його результату зумовлює необхідність з'ясування сутності правозастосування, що безпосередньо впливає на визначення сутності його результату – акта правозастосування. Одні вчені сутністю застосування вважають управлінську діяльність органів держави та посадових осіб, результатом якої є винесення індивідуально конкретних приписів [1, с. 10], інші визначають правозастосування через логічно-послідовну діяльність, що виявляється через певні стадії та вимоги [2, с. 359], ще інші – через офіційну констатацію, індивідуальну регламентацію та правозабезпечення [3, с. 353]. У сучасній літературі сутність правозастосування визначається й через чітку, послідовну систему дій, що зорієнтована на реалізацію функцій правозабезпечення [4, с. 167], і через правозастосовну політику та механізм правозастосування [5, с. 96].

Означені вище підходи надають можливість зробити правомірний висновок про те, що сутність правозастосування має багатоаспектний характер. Вона пов'язується із державно-владним характером цього виду правореалізації; активними діями уповноважених суб'єктів; нормативно закріпленими процедурами; прийняттям індивідуального правозастосовного акта; спрямованістю на визначене коло суб'єктів і життєвих обставин; інтелектуальною діяльністю суб'єктів, пов'язаною із осмисленням змістового наповнення норми права та можливістю подолання прогалин і колізій у праві. Необхідно погодитись із ідеєю І. Магновського про те, що ефективність правозастосування як комплексного правореалізаційного процесу із прикладним характером криється у єднанні та взаємозумовленості його суб'єктів, у яких закладені фактори примусу, базуючись на юридичному підґрунті [2, с. 64].

Зазначимо, що сприйняття сутності правозастосування безпосередньо відбивається на сутності документа, що його завершує. Саме акти правозастосування визначають ступінь реальності права, його дієвість та ефективність, адже жодна із життєвих ситуацій, що знаходиться у сфері правового опосередкування, не може бути вирішена без конкретизації норм загального характеру в офіційному порядку. Варто зауважити і на багатоаспектному характері цих документів, що виявляється в забезпеченні реалізації норм, конкретизації об'єктів правового впливу, визначенні міри можливої і необхідної поведінки конкретних суб'єктів, забезпеченні захисту і відновлення порушених прав, створенні механізмів належного виконання юридичних обов'язків, вирішенні різноманітних спорів про право та права, призначенні форм і видів відповідальності винних у скоєнні правопорушень суб'єктів.

Як і сам процес правозастосування, правозастосовний акт характеризується різними аспектами прояву сутності. Так, на думку П. Рабіновича, це спосіб виразу формально-обов'язкового правила поведінки індивідуального характеру, засіб конкретизації суб'єктивних прав та юридичних

обов'язків [3, с. 552]; В. Котюк акцентує увагу на значенні аналізованих актів як засобу зміцнення законності та правопорядку, охорони соціальних цінностей, прав і законних інтересів суб'єктів суспільних відносин [2, с. 360]; Б. Малишев і О. Москалюк убачають у правозастосовному акті зовнішнє закріплення індивідуально-правового державно-владного припису, винесеного уповноваженим органом держави в результаті вирішення юридичної справи [1, с. 16]. На думку С. Гусарова, це належним чином оформлений письмовий документ, який фіксує прийняте рішення, надаючи йому офіційного значення [7, с. 115]; С. Гусарев і А. Олейник виокремлюють трьохаспектну сутність акта правозастосування як різновиду правового: це письмовий документ, що видається компетентним органом держави; закріплює правило поведінки, забезпечене державою [8, с. 163], а І. Соколова вважає, що це засіб формально-документального закріплення рішення компетентного органу в юридичній справі [9, с. 42].

Узагальнюючи вищенаведені підходи, можемо зробити висновок про те, що кожний вчений акцентує увагу на одному із виразів сутності правозастосовного акта для підтвердження його значущості стосовно певної характеристики.

З'ясування сутності правозастосовних актів, на нашу думку, пов'язується із визначенням основних особливостей цього різновиду індивідуальних актів. Саме належність актів правозастосування до індивідуальних нормативних зумовлює можливість виокремлення їх спільних з індивідуальними актами ознак та особливих, що вказують на самостійний характер цих документів. Отже, акт правозастосування як різновид індивідуальних має певну юридичну силу; поширюється на суб'єктів, яким адресований; приймається офіційно уповноваженим органом держави чи посадовою особою; конкретизує зміст норми; характеризується особливим порядком набуття юридичної сили; підлягає оскарженню чи опротестуванню; породжує юридичні наслідки; його дія вичерпується одним випадком. Саме ці ознаки зумовлюють виокремлення нормативної сутності актів правозастосування, що доводиться їх належністю до нормативних індивідуальних актів.

Особливі ознаки цих документів пов'язуються із: прийняттям у нормативно визначених випадках, можливістю торкатися як сфери приватноправових, так і публічно-правових відносин; завершальним етапом правозастосування; офіційним письмовим документом владного органу держави; реалізацією правових норм; юридичною дією, у результаті якої конкретні життєві обставини підводяться під відповідну норму права; шляхами реалізації публічних і приватних інтересів відповідно до реальних обставин місця і часу; втіленням конкретно-визначеного впливу владних суб'єктів на хід правового регулювання; персоніфікованою регламентацією суспільних відносин; компетентністю та професіоналізмом уповноваженої особи; виразом волі держави у вирішенні найбільш важливих проблем державного і суспільного життя; підставою використання державних примусових засобів; зовнішнім проявом у документальній, усній чи конклюдентній формі; неможливістю зворотної дії у часі; наявністю певної структури та вимог; виразом правової позиції компетентного органу чи посадової особи щодо ситуації, яка потребує офіційної констатації чи владного втручання [3, с. 562–568]; підсумком інтелектуальної чи організаційної діяльності щодо врахування всіх особливостей випадку та суб'єктів; гарантуванням досягнення мети правового регулювання.

Важливого значення для з'ясування сутності правозастосовних актів має характеристика їх змісту, що має три аспекти прояву. Фактичний зміст пов'язаний із наявністю суб'єктів (того, хто приймає акт, і того, кому він адресований); поведінки суб'єктів, скерованої на реалізацію прав, обов'язків чи компетенції; юридичних фактів, що спричиняють необхідність прийняття чи зміни акта. Вольовий зміст акта правозастосування пов'язується з волею держави, що отримує свій вияв у нормі, яка застосовується; волею суб'єкта, який приймає акт застосування права; волею суб'єкта, якому він адресований і орієнтований на досягнення правового результату. Юридичний зміст становлять мета правового регулювання; нормативно-закріплена компетенція органу влади, посадової особи чи органу самоврядування; права та обов'язки суб'єктів права, які володіють правосуб'єктністю та наслідки правозастосування. З огляду на це не можемо погодитись із вченими, які заперечують нормативний характер акта правозастосування [10, с. 4–6]. Вважаємо, що поняття «нормативність» визначає правило поведінки і не має значення, чи спрямоване воно конкретній особі, чи має абстрактний характер. Цей акт забезпечує конкретизацію волі держави та зміст державного веління, є обов'язковим, охоро-

няється державою та забезпечує реалізацію загального припису, який без його втілення залишиться мертвою декларацією.

Означене вище надає можливість, окрім нормативного, виокремити державно-управлінський, соціально орієнтований, організаційно-владний, правореалізаційний і правонаслідковий аспекти сутності акта правозастосування. Якщо нормативний пов'язується із установленням правил поведінки для конкретних суб'єктів права, то державно-управлінський – із реалізацією основних функцій органів держави, посадових осіб та органів самоврядування по забезпеченню системності суспільства; організаційно-владний зумовлений реалізацією владних повноважень та обов'язковим характером індивідуально спрямованого документа; соціально орієнтований аспект сутності пов'язаний із досягненням мети правового регулювання – можливістю реалізації, охорони та відновлення інтересів суб'єктів суспільних відносин; правореалізаційний аспект визначає цей документ як засіб забезпечення ефективного втілення правових приписів у суспільну практику, а правонаслідковий забезпечує породження юридичних наслідків реалізації регулятивних чи охоронних норм права, можливості виникнення, зміни чи припинення правовідносин.

Виокремлені нами аспекти сутності актів правозастосування є основою з'ясування їх функціонального призначення як результату реалізації основних напрямів впливу цих актів на правотворчу, правореалізаційну та науково-освітню практику. Саме функції правозастосовних актів визначають їх особливості як самостійного різновиду юридичних документів; їх місця в системі нормативних актів і значення для забезпечення ефективності правового регулювання.

На нашу думку, можливо виокремити загальноправові та спеціально-правові функції акта правозастосування. Загальноправові функції пов'язані та зумовлені правовою природою правозастосування та його результату. Ці функції відображають загальні функції права, оскільки акти правозастосування мають правовий характер та пов'язані з реалізацією правових норм.

Регулятивна функція правозастосовного акта пов'язується із його характеристикою як кінцевого етапу правового регулювання. Змістом означеної функції є забезпечення втілення регулятивних норм права шляхом:

- чіткого визначення змісту суб'єктивних прав та юридичних обов'язків;
- визначення меж можливостей, наданих суб'єктам;
- встановлення механізму реалізації обов'язку як засобу гарантування прав;
- з'ясування змісту повноважень владного суб'єкта;
- визначення гарантій безперешкодної реалізації прав та їх відновлення у випадку порушення

будь-ким із суб'єктів права.

Охоронна функція пов'язана із реалізацією охоронних норм і захистом суспільства від правопорушень шляхом:

- реалізації санкцій нормативного припису;
- застосування певного виду та форми юридичної відповідальності;
- забезпечення примусової реалізації юридичного обов'язку;
- недопущення скоєння правопорушення;
- реалізації примусових засобів від імені держави.

Спеціально-правові функції актів правозастосування характеризують ці акти як самостійну категорію та визначають їх місце в системі нормативно-правових та індивідуальних актів.

Правоконкретизуюча функція спрямована на конкретизацію загального припису до певних життєвих обставин і визначених суб'єктів, характеристику акта правозастосування як юридичного факту, що зумовлює виникнення чи зміну правовідносин. Змістом цієї функції є:

- втілення прав та обов'язків суб'єктів;
- врахування особливостей життєвої ситуації та суб'єктів права;
- поширення дії норми;
- формування уявлень про право як ціннісну категорію;
- можливість обрання із запропонованих нормою права варіантів поведінки, що відповідають інтересам суб'єкта;
- обрання найбільш доцільного виду та форми відповідальності осіб, винних у скоєнні правопорушення.

Правозастосувальна функція правозастосовного акта відображається у:

- забезпеченні умов реалізації норми права;
- з'ясуванні обсягу прав та обов'язків суб'єктів;
- юридичній силі акта, що залежить від юридичної сили нормативно-правового акта, що тлумачиться та повноважень суб'єкта правозастосування;
- залежності досліджуваного акта від ідеологічних факторів;
- забезпеченні реалізації владних повноважень компетентних органів держави;
- забезпеченні практичного втілення правосуб'єктності фізичних та юридичних осіб.

Правокомпенсаційна функція виявляється у:

- обранні норми права з офіційного видання;
- з'ясуванні її дії у часі, просторі та за колом осіб;
- подоланні колізій правових норм за певними правилами;
- компенсації прогалин у праві завдяки застосуванню аналогії права та закону;
- дотриманні правил юридичної техніки в процесі розробки та прийняття акта правозастосування.

Правоорганізаційна функція полягає у:

- формальній визначеності правозастосовного акта та його документальному виразі;
- наявності структурних елементів акта;
- сукупності розумових операцій суб'єкта правозастосування;
- реквізитах, мови і стилю документа;
- формуванні стійкого правового режиму в державі.

Правовиховна функція забезпечує:

- певну взаємодію суб'єктів, що реалізують правовий статус;
- професійний характер знань суб'єктів, особливо тих, хто приймає правозастосовне рішення;
- формування певного рівня правосвідомості;
- залежність акта правозастосування від правової культури суб'єктів та суспільства;
- ставлення суб'єкта до права як вищої соціальної цінності.

Висновки. Акти правозастосування є важливим засобом регулювання суспільних відносин, що забезпечує індивідуальний підхід до вирішення певної юридичної ситуації. Це самостійна юридична категорія, що характеризується багатоаспектною сутністю, яка має нормативний, змістовий, державно-управлінський, соціально орієнтований, організаційно-владний, правореалізаційний і правонаслідковий аспекти. Значення цих актів зумовлюється реалізацією загальноправових та спеціально-правових функцій, спрямованих на досягнення різноманітних правових результатів. Акти правозастосування є формою відображення юридико-офіційного буття правових норм, які мають юридичну силу і впливають на процес правового регулювання.

Список використаних джерел

1. Малишев Б. В., Москалюк О. В. Застосування норм права (теорія і практика): навч. посіб. Київ: Реферат, 2010. 260 с.
2. Загальна теорія права. Нормативний курс: підручник Київ: Юрінком Інтер, 2023. 596 с.
3. Велика українська юридична енциклопедія: у 20 томах. Т. 3: Загальна теорія права. Харків: Право, 2017. 952 с.
4. Атаманова Н. Проблемні питання застосування норм права. *Підприємництво, господарство і право*. 2021. № 2. С. 164–169.
5. Тарнавська В. М. Правозастосування як форма реалізації конституційно-правової політики України. *Нове українське право*. 2023. Вип. 2. С. 92–97.
6. Магновський І. Й. Правозастосування як категорія особливої форми реалізації права. *Наукові праці НУОЮА*. 2020. № 2. С. 59–62.
7. Гусаров С. М. Правозастосування в Україні: монографія. Харків: Золота миля, 2015. 416 с.
8. Олейник А. Ю., Гусарев С. Д., Слюсаренко О. Л. Теорія держави і права: навчальний посібник. Київ: Юрінком Інтер, 2001. 176 с.
9. Соколова І. О. Правозастосовний акт у системі правового регулювання суспільних відносин. *Державне будівництво і місцеве самоврядування*. 2020. Випуск 39. С. 31–46.
10. Буц О. В. Поняття та основні ознаки правозастосовних актів. *Держава і регіони. Серія Право*. 2016. № 1. С. 3–8

References

1. Malyshev B. V., Moskaliuk O. V. *Zastosuvannya norm prava (teoriia i praktyka): Navch. posib.* Kyiv: Referat, 2010. 260 s.
2. *Zahalna teoriia prava. Normatyvnyi kurs: pidruchnyk* Kyiv: Vydavnytstvo: Yurinkom Inter, 2023. 596 s.
3. *Velyka ukrainska yurydychna entsyklopediia: u 20 tomakh. T. 3: Zahalna teoriia prava.* Kharkiv: Pravo, 2017. 952 s.
4. Atamanova N. Problemni pytannia zastosuvannya norm prava. *Pidpriemnytstvo, gospodarstvo i pravo.* 2021. № 2. S. 164–169.
5. Tarnavska V. M. pravozastosuvannya yak forma realizatsii konstytutsiino-pravovoi polityky Ukrainy. *Nove ukrainske pravo.* 2023. Vyp. 2. S. 92–97.
6. Mahnovskyi I. I. Pravozastosuvannya yak katehoriia osoblyvoi formy realizatsii prava. *Naukovi pratsi NUOluA.* 2020. № 2. S. 59–62.
7. Husarov S. M. Pravozastosuvannya v Ukraini: monohrafiia. Kharkiv: Zolota mylia. 2015. 416 s.
8. Oleinyk A. Iu., Husariev S. D., Sliusarenko O. L. *Teoriia derzhavy i prava: navchalnyi posibnyk.* Kyiv: Yurinkom Inter, 2001. 176 s.
9. Sokolova I. O. Pravozastosovnyi akt u systemi pravovoho rehuliuвання suspilnykh vidnosyn. *Derzhavne budivnytstvo i mistseve samovriaduvannya.* 2020. Vypusk 39. S. 31–46.
10. Buts O. V. Poniattia ta osnovni oznaky pravozastosovnykh aktiv. *Derzhava i rehiony. Serii Pravo.* 2016. № 1. S. 3–8.

Бобровник С. В. Акти правозастосування: сутність і функціональне призначення

Підкреслюється значення правозастосовної практики як засобу втілення від ефективності механізму правореалізації, адже лише декларований припис не забезпечує результативного впливу на суспільні відносини.

З'ясовано існуючі доктринальні підходи до визначення сутності правових норм у суспільну дійсність шляхом конкретизації абстрактного змісту припису до визначених суб'єктів та особливих життєвих ситуацій. Стверджується, що дієвість законодавства значною мірою залежить правозастосування, що надало можливість зробити висновок про те, що сутність правозастосування має багатоаспектний характер.

Акцентується увага на багатофункціональному аспекті документів правозастосування, що виявляється в забезпеченні реалізації норм, конкретизації актів правового впливу, визначенні міри можливої і необхідної поведінки конкретних суб'єктів, забезпеченні захисту і відновлення порушених прав, створенні механізмів належного виконання юридичних обов'язків, вирішенні різноманітних спорів про право та права, визначенні форм і видів відповідальності винних у скоєнні правопорушень суб'єктів.

Правозастосовний акт має певну юридичну силу, поширюється на суб'єктів, яким адресований, приймається уповноваженим органом держави чи посадовою особою, конкретизує зміст норми, має особливий порядок набуття юридичної сили, підлягає оскарженню чи опротестуванню, породжує юридичні наслідки, вичерпується одним випадком. Ці ознаки визначають нормативну сутність правозастосовних актів.

Окрім нормативної сутності досліджуваних актів, що визначаються наявністю їх ознак, виокремлено змістову їх сутність. Наголошено на трьох аспектах змісту: фактичному, пов'язаному із наявністю суб'єктів, їх поведінки та певних юридичних фактів; волювому аспекті, що визначається волею держави, відображеною у нормі; волею суб'єкта, який приймає правозастосовний акт, та волею суб'єкта, якому він адресований; юридичному, зміст якого становлять мета правового регулювання, нормативно закріплена компетенція суб'єкта правозастосування та його наслідки. Виокремлено також державно-управлінський, соціально орієнтований, організаційно-владний, правореалізаційний і правонаслідковий аспекти сутності актів правозастосування. Досліджено загальноправові (регулятивна та охоронна) та спеціально-правові функції правозастосовного акта (правоконкретизуюча, правозастосувальна, правокompенсаційна, правовивовна).

Ключові слова: право, правове регулювання, законодавство, правореалізація, правозастосування, акт правозастосування, функції правозастосовних актів, нормативність, сутність права, юридична сила.

Bobrovnyk S. V. Law enforcement acts: essence and functional purpose

The importance of law enforcement practice as a means of implementing the effectiveness of the law enforcement mechanism is emphasized, since only a declared prescription does not provide an effective impact on social relations.

The existing doctrinal approaches to determining the essence of legal norms in social reality by specifying the abstract content of the prescription to specific subjects and special life situations are clarified. It is argued that the effectiveness of legislation largely depends on law enforcement, which made it possible to conclude that the essence of law enforcement is multifaceted.

The focus is on the multifunctional aspect of law enforcement documents, which is manifested in ensuring the implementation of norms, specifying acts of legal influence, determining the extent of possible and necessary behavior of specific subjects, ensuring the protection and restoration of violated rights, creating mechanisms for the proper performance of legal obligations, resolving various disputes about law and rights, determining the forms and types of liability of subjects guilty of committing offenses.

A law enforcement act has a certain legal force, applies to the subjects to whom it is addressed, is adopted by an authorized state body or official, specifies the content of the norm, has a special procedure for acquiring legal force, is subject to appeal or protest, gives rise to legal consequences, and is exhausted by one case. These features determine the normative essence of law enforcement acts.

In addition to the normative essence of the studied acts, which are determined by the presence of their features, their substantive essence is distinguished. Three aspects of content are emphasized – the factual aspect, associated with the presence of subjects, their behavior and certain legal facts; the volitional aspect, determined by the will of the state, reflected in the norm; the will of the subject who adopts the law-enforcement act and the will of the subject to whom it is addressed; the legal content consists of the purpose of legal regulation, the normatively established competence of the subject of law enforcement and its consequences.

The state-administrative, socially oriented, organizational-power law-implementation and legal-consequential aspects of the essence of law-enforcement acts are also highlighted.

The general-legal (regulatory and protective) and special-legal functions of the law-enforcement act (law-concretizing, law-enforcement, law-compensatory, law-educational) are studied.

Key words: law, legal regulation, legislation, law implementation, law enforcement, law enforcement act, functions of law enforcement acts, normativity, essence of law, legal force.

DOI: 10.33663/2524-017X-2025-16-77-83